

נח, המדור - הגיגים, ד"ר חזות גבריא

חס מאוד..

בתיאור הגניאולוגי של צאצאי נח בולטים שני פסוקים 'מוזרים למדי'. על חס נאמר: וַיְהִי בְנֵי - נֹחַ הַיָּצְאִים מִן הַתְּבִיָּה שֵׁם וְחָם וְיֶפֶת וְחָם הוּא אָבִי כְנָעַן, (בראשית ט, יח). על שם נאמר: וּלְשֵׁם יֶלֶד גַּם הוּא אָבִי כְנָעַן, (בראשית י, כא). מדוע 'מוזרים' משום שהשמות במקרא מתייחסים אל האבות והסבים או אף יותר מכך, כמו יעקב בן יצחק או יצחק בן אברהם. אולם, בפסוקים אלו מכנה/מגדירה/מתארת התורה את חס על פי **כנען בנו** ואת שם על פי **עבר נינו** (שם ילד את ארפכשד שילד את שלח שילד את עבר).

בשלב זה של הקריאה, עוד בטרם התוודע הקורא אל המשך התיאור הגניאולוגי הוא ישאל: מיהו כנען? מדוע 'מתארת' התורה את חס, שהוא העבריין האמיתי על פי הפשט של התורה, באמצעות בנו כנען, עוד לפני שהיא סיפרה לנו כי הוא בנו? ומדוע 'תתאר' התורה את שם באמצעות נינו עבר, לא סתם עבר, אלא אבי כל בני עבר?

לפנינו **הטרמה** (אזכור פרט או מעשה שיבוא בהמשך) המבטלת את כוון מימד הזמן ההיסטורי. מטרתה ללמדנו כי שורש הפעולות וההווה שיתוארו בדורות הבאים נמצאים כאן ועכשיו בדורות הנוכחיים. רוצה לומר- אם ברצונך לדעת כיצד הפך כנען להיות אבי עמי כנען, המייצגים טומאה ועבודת אלילים לך לך אל אביו חס, בחן את מעשיו ובחינה זו תסביר לך הכל. **כנעניות** היא תולדה ישירה של מעשהו הנתעב של חס. בהיפוך ציר הזמן חס מוגדר ומתואר על ידי בנו כנען.

באופן דומה, ולהבדיל, אם רוצה אתה לדעת מיהו שם, התקדם לך בציר ההיסטורי אל נינו **עבר**. כל מה שהוא מייצג (ישיבת 'שם ועבר', אברהם העברי, אבי האומה העברית, ועוד..), התחיל למעשה **בשם**. שם, המייצג את הגזע השמי (שם=מטרה, כמו **לשם** מה?), שם לעצמו כמטרה לאחר החורבן הקולוסאלי של המבול לגלות את הגורם האחראי. מטרה נכבדה וקשה זו הוגשמה כמעט במלואה על ידי נינו- עבר. נמצאנו למדים כי קיימות הדדיות המבטלת את גורם הזמן. **שם מעיד על עבר ועבר מעיד על שם**.

להערות: hazutg@gmail.com